

Is duurzaamheid ook belangrijk voor u?

Duurzaamheid is voor BOER Speeltoestellen niet alleen belangrijk vanwege het leveren van robuuste en onderhoudsarme toestellen, maar ook vanwege het milieuaspect. Zo produceren wij al decennialang toestellen van gerecyclede materialen en is ons hout FSC gecertificeerd. Daarnaast staan ook uitdaging, speelwaarde en veiligheid voorop.

Bent u geïnteresseerd in onze innovatieve producten van Nederlands fabricaat, bel ons voor een afspraak of offerte.

Hyacintstraat 2
4255 HX Nieuwendijk
T +31 (0)183 40 23 66
F +31 (0)183 40 35 64

www.boerplay.com

SPEELTOESTELLEN - SPORTTOESTELLEN - STRAATMEUBILAIR - WATERGLIJBANEN - THEMATISERING

SPEELMAIL

Nummer 1 - jaargang 80

In veilige handen

NUSO-jubileumfeest in Linnaeushof

File bij de wikipip

Wat speelt er

Zorg voor veilige en vertrouwde omgeving

**NU
SO**

SPEEL-
RUIMTE
NEDER-
LAND

Redactioneel

Het moet in maart 2006 zijn geweest. De NUSO begon met voorbereidingen voor het feest voor het 75-jarig bestaan dat jaar. We zouden het later, in september, in Linnaeushof in Bennebroek vieren. Iemand riep tijdens een vergadering “zullen we de koningin uitnodigen”.

Er werd wat lacherig over gedaan. Maar ach, een brief was snel geschreven. Verbazing alom toen enkele maanden later een statige brief van de Dienst van het Koninklijk Huis meldde dat de koningin naar ons jubileumfeest wilde komen. Allemachtig, de koningin op een feest van de NUSO. Dat veranderde het karakter van de jubileumviering niet zo'n beetje ook. Er moest een officieel deel komen met aansprekende inleiders, een tent voor de ontvangst van Hare Majesteit, extra veiligheidsmaatregelen, een knap toilet, een hapje en een koninklijk drankje. Je kon haar natuurlijk niet afschepen met een wijntje van de Aldi. We kregen te maken met haar adjutant, een man in uniform die de besprekingen over de vele voorwaarden voor het bezoek bijwoonde. Later kwam er een hofdame bij, iemand van de beveiliging van de koningin en de publiciteit die werd geregeld door de Rijksvoorlichtingsdienst. Kortom, een half legertje mensen dat zich inzette voor het uurtje dat ze die zaterdag in september langs zou komen.

Hoe meer de grote dag naderde hoe zenuwachtiger iedereen werd. De route die de koningin door Linnaeushof zou lopen werd tot vervelends toe besproken. Een dag voor haar bezoek werd die zelfs tot op de minuut “nagespeeld”.

Personeel van Linnaeushof ontdeed uren voor haar aankomst de route vanuit het nabijgelegen park nog van hondendrollen. Want daar, in dat park, landde die gedenkwaardige zaterdag de helikopter met ons hoge bezoek. De spanning steeg. Daar stond ze ineens op het NUSO-jubileumfeest, de koningin. Ze kreeg het gebruikelijke boeketje, luisterde naar de inleiders en toen zette ze zich aan de tocht door Linnaeushof. Langs kinderen van speeltuinen die panelen schilderden en de jongleur van de speeltuin uit De Zilk. Ze hield zich helemaal niet aan de door haar gevolg zo minutieus uitgezette route en het liep dus allemaal behoorlijk uit. Er waren maar drie persoonlijke begeleiders en verder hielden NUSO-vrijwilligers al te opdringerige ouders op afstand. Mooie herinneringen doemen op nu we volop voorbereidingen treffen voor de viering van tachtig jaar NUSO, wederom in Linnaeushof. Een brief naar het Koninklijk Huis voor een nieuw bezoek van de koningin lijkt kansloos. Maxima? Ja, met man en kinderen. Kunnen ze ook kennismaken met de leuke speeltuinwereld. ■

Cees Kramer, eindredacteur

Inhoud Januari

- 04** “Speeltuinwerk vraagt ervaring en geduld”
- 09** NOV spreekt afschuw uit over kindermisbruik
- 10** NUSO-jubileumfeest in Linnaeushof
- 11** Beithar treedt op tijdens lustrumfeest 2011
- 12** “Kinderen vinden het prachtig”
- 13** Interactief spelen in de speeltuin daagt de jeugd uit
- 14** Inspectieresultaten veiligheid van speeltoestellen bij speeltuinverenigingen
- 16** “Goede connecties belangrijk”
- 18** NUSO-Project pakt pedagogische problemen aan
- 20** File bij de wikip
- 22** Wat speelt er

eibe ontdek de wereld van het spelen

PlayAlive Spider

PlayAlive Spider, het speeltoestel voor de eigentijdse jeugd!

eibe Benelux B.V. - Radonstraat 285 - 2718 SV Zoetermeer - +31 (0)793610010 - www.eibe.nl

“Speeltuinwerk vraagt ervaring en geduld”

Bram Emens veertig jaar in bestuur van Wijk 16

In de verte is zijn markante gestalte al zichtbaar. Met enkele andere vrijwilligers schept Bram Emens nog wat vuil in de container. Bij aankomst van zijn bezoek wordt die bij de ingang gezet om te worden geleegd. Wie Deventer binnenkomt en langs de IJssel richting centrum rijdt kan er niet omheen, hoewel de weg er wel precies omheen leidt: buurt- en speeltuinvereniging Wijk 16. Met links dure flats en rechts de woningen van Knutteldorp, genoemd naar architect Knuttel die de arbeiderswijk opzette.

Bram Emens (60) is deze ochtend, zoals zo vaak, in de speeltuin. Werk zat. Ook voor schoonmaakklussen voelt de voorzitter/penningmeester zich niet te min. In het gebouw van de vereniging, recht tegenover zijn woonhuis, vond 18 december vorig jaar een drukbezochte receptie plaats. (zie kader) Emens zat toen veertig jaar in het bestuur van Wijk 16.

Maar dat is niet het enige dat hij op vrijwillige basis uitvoert. Bram zit al achttien jaar in de gemeenteraad voor het Algemeen Deventer Belang, is penningmeester van het Deventer Speeltuin Verbond, zit in een Woonplatform en maakt ook nog eens deel uit van het NUSO-bestuur. Niet verwonderlijk dat hij tijdens het gesprek ineens in dialect overstapt als het gaat over mensen die hij tevergeefs voor een activiteit in de speeltuin vraagt “ze zeggen dan “ik heb geen tiet, maar als je langskomt zitten ze wel televisie te kiekeen”.

Bram Emens groeide op in Knutteldorp en speelde als kind al bij Wijk 16. “Ik werd smerig in de zandbak, wat mijn moeder niet zo leuk vond”, lacht hij. “Op mijn zestiende hielp ik met van alles bij de speeltuin die toen verderop aan het begin van de weg lag. Mijn broers en zussen waren hier ook vrijwilliger. Ik kwam in december 1970 in het bestuur. Je kwam daar toen niet

zomaar in. Er was een ballotagecommissie. Die keek of je betrouwbaar was en naar de achtergrond van de familie. Er bestond voor nieuwe bestuursleden ook een proefperiode van een half jaar. Daarin liep ik mee met anderen. Ze hadden voor mij de functie toebedeeld van algemeen beheerder van het gebouw. De deuren en ramen daarvan waren in die tijd gewoon open. Iedereen uit de buurt kwam wat lenen van de vereniging. Het werd vaak ook wel teruggebracht, hoor. Maar ik maakte er een einde aan. Voor een paar honderd gulden werden er sloten op de deuren en ramen aangebracht. Nam het bestuur me niet in dank af, want dat was een behoorlijk bedrag. Vanaf 1967 speelde de verplaatsing van de speeltuin al met de gemeente. Ze wilden ons weg hebben. Met de voorzitter en een ander bestuurslid zaten we bij de onderhandelingen. We hadden een duidelijke rolverdeling. De voorzitter voerde alleen het woord. De andere partij krijgt er dan geen grip op. Als we allemaal iets zouden zeggen kun je tegen elkaar worden uitgespeeld”, aldus Bram.

“Meegenomen”

Hij was inmiddels voorzitter toen de speeltuin in 1980 toch naar een ander deel van de wijk moest verhuizen. Er volgde een nieuwe verplaatsing naar de huidige locatie in 1998. De vereniging is daar toen, volgens Bram, “mee vooruitgegaan”.

Dat is wel zichtbaar bij een rondgang over de speeltuin en door het gebouw. Boven de ingang het bord “wijk- en speeltuinvereniging Wijk 16 Nooitgedagt”. Rechts, vast aan het gebouw, een kantoortje van het Deventer Speeltuin verbond.

In de kantine zitten deze ochtend enkele vrijwilligers, iemand vanuit de sociale werkvoorziening en enkele meisjes en een begeleidster van Rentree. Een instelling voor jongeren die uit huis zijn geplaatst. Ze komen het gebouw twee keer per week schoonmaken. Bram daarover: “Wat meegenomen is, is meegenomen”.

Het hart van het verenigingsgebouw is de grote zaal waarin talloze activiteiten plaatsvinden, zoals voorstellingen van toneelvereniging Ons Genoegen, de repetities van popkoor Excuse Me en de wedstrijden van tafeltennisvereniging Wijk 16. De zaal kan vanwege de grootte in drieën worden gedeeld. Opvallend aan de muur de met grote tierelantijnen uitgevoerde tekst: “Een nuttige vrijetijdsbesteding is een bouwsteen voor een gezonde maatschappij”. Dat de praktisch ingestelde Emens, zoals

hij zegt, “dingen graag combineert” werd ooit duidelijk toen hij tafels kocht die ook als podium konden worden gebruikt.

Het gebouw heeft overigens geen bar. Bram daarover: “Ik houd niet van een bar. Als ze een pilsje willen drinken gaan ze maar aan een tafeltje zitten. We schenken trouwens alleen ‘s avonds alcohol. Er heerst hier een goede sfeer. Ik houd er ook niet van als iemand een rondje geeft. Dan voelt een ander zich verplicht dat eveneens te doen. Je moet naar de gezinnen kijken, het sociale aspect. Het geven van een rondje kan voor sommigen gewoon een te grote aanslag op het gezinsbudget betekenen”. Het verenigingsgebouw heeft een ruime bovenverdieping met meerdere vergaderruimten. Aan de muren foto's uit een ver verleden. De speeltuin telt diverse klim- en klauter-toestellen en een deel waar de jeugd kan voetballen. Er is een kinderboerderij aan de andere kant van het gebouw.

Verplicht lidmaatschap

Wijk 16 telt ruim duizend leden die niet alleen uit de buurt, maar ook uit andere delen van Deventer en zelfs van daarbuiten komen.

Emens zou Emens niet zijn als hij niet een vernuftige manier had gevonden om aan nieuwe leden te komen toen de nabijgelegen flats gereedkwamen. Er was iemand die zei “als we hier, in een duur flatappartement, komen wonen dan gaat die speeltuin toch wel weg”. Bram reageerde daarop gebelgd met een “Als jullie hier gaan wonen pas je je aan de regels van de buurt aan”.

“Andere flatbewoners wilden weten hoe ze lid konden worden van de wijk- en speeltuinvereniging. In de ledenvergadering heb ik toen voorgesteld om ze via de Vereniging van Eigenaren van de flats een collectief, verplicht lidmaatschap van tien euro per jaar aan te bieden. Dat kreeg ik erdoor”.

Betalen de leden jaarlijks een gering bedrag aan contributie, kinderen hoeven voor activiteiten volgens Emens niets te betalen. Van een idee van de gemeente ooit speciale activiteiten voor allochtone kinderen te organiseren moest hij niets weten.

“Die kinderen kwamen niet, ook als het maar twee kwartjes was. We besloten geen geld meer te vragen voor kindermiddagen. Maar we maken geen verschil voor wie het is. Iedereen kan meedoen, allochtoon of niet. We kijken als bestuur bij activiteiten niet op het geld. Een sinterklaasfeest hoeft geen driehonderd euro te kosten. Dat mag veel meer zijn “als de kinderen maar plezier hebben”.

Dat brengt hem op de begeleiding van de kinderactiviteiten. Jonge vrijwilligers zijn hier moeilijk voor te vinden, want beide ouders werken veelal en hebben zoals hij zegt “geen tiet”. Een deel van de schuld legt Bram bij de maatschappij. Die zorgt er volgens hem voor dat veel mensen boven hun stand leven en om dat op te brengen is men wel verplicht om te werken.

“Kijk eens om je heen. Niet alleen in het speeltuinwerk, ook bij organisaties als Greenpeace en zo zijn de meeste vrijwilligers boven de veertig”, aldus Emens, die zegt zelf ongeveer dertig uur per week aan zijn diverse vrijwilligersfuncties te besteden.

“Ja, ik houd er ook geen rekening mee of dat nu op zaterdag of zondag is. Als ik vroeger voor een bespreking naar de gemeente moest nam in vrij van mijn werkgever.

Het vrijwilligerswerk voor de speeltuin kostte me vroeger zelfs geld. Ik declareerde nooit iets. Nu wel voor benzine. Dat kwam zo, ik leende ooit de aanhangwagen van de speeltuin en betaalde daar niets voor. De kascommissie kwam daarachter en zei er iets over. Ik wees daarop op alle kosten die ik maakte, de kilometers die ik reed en vroeg de kascommissie of ze daarover ooit een declaratie van me hadden ontvangen”, vertelt Bram.

Ervaring en geduld

Hij zegt zich te storen aan geluiden dat je als bestuurder niet te lang bij een vereniging moet zitten. “Speeltuinwerk vraagt ervaring en geduld. Zit je ergens te lang dan lijkt je te worden veroordeeld. Maar wat heb je aan een speeltuinbestuurder die na twee jaar weer opstapt. Ik kan hier een week niet komen en dan draait alles gewoon door. Ik kan delegeren en vertrouwen schenken aan mensen. Ik hoef ‘s avonds niet in het gebouw te komen en dan te zien dat er niet is schoongemaakt. Je moet iets nieuws kunnen toestaan en een slecht idee mag je ook best eens uitvoeren. In het bestuur hoor ik weleens “we moeten meer doen voor de kinderen”. Okee, antwoord ik dan “wanneer kom je?”.

We hebben bij Wijk 16 een bestuur dat uit drie man bestaat. Prima. Meer is niet nodig. De rest van de vrijwilligers zijn voor de keuken en zo”.

Over de vraag of hij het na veertig jaar bestuurslidmaatschap bij wijk- en speeltuinvereniging Wijk 16 nog altijd leuk vindt hoeft Bram niet lang na te denken.

“Ja, ik heb in al die jaren verscheidene keren gezegd “ik stop ermee”. Maar ik kan er niet buiten”. ■

Het Bram Emensplein

De editie Deventer van dagblad De Stentor besteedde maandag 20 december jl. een behoorlijk artikel aan de receptie van Bram Emens. Volgens de krant was hij van al die mensen die hem lofuitingen toezwaaiden, en dat waren er nogal wat, toch wel het meest geraakt door de toespraak van zijn dochter Selma.

“Bram Emens is zaterdagmiddag uitvoerig in de cadeaus gezet omdat hij al veertig jaar deel uitmaakt van het bestuur van buurt- en speeltuinvereniging Wijk 16.

Een grijnzende Emens overziet aan het eind van de receptie het 'slagveld'. „Het is zo druk. Er was gauw 140 man. En het had nog veel drukker kunnen zijn als het niet zo gesneeuwd had. De eerste consulent van het Deventer Speeltuin Verbond, Johan Rietberg, had bijvoorbeeld ook willen komen. Maar die woont tegenwoordig in Friesland en dus belde hij maar even om me te feliciteren. Gelukkig was het oudste lid, mevrouw Wijnhoud van 97, er wel.” Hij wordt even later hartelijk omhelsd door oud-directeur van de woningbouwvereniging VTV Albert Dreimüller die het er, vanuit Maastricht, wél op had gewaagd. Ze halen vrolijk herinneringen op, want Bram heeft ook altijd veel gedaan voor wonen en volkshuisvesting.

De bewoners van Knutteldorp waren indertijd, rond 1990, woest over de slechte staat van de huurwoningen. Binnen drie maanden werd toen 'op de achterkant van een sigaren doosje' een herstelplan bedacht. En ook binnen vijf jaar werd het plan helemaal uitgevoerd. „Ik was daar toen best trots op. Je moet bedenken dat het allemaal naast het andere werk kwam. En eind jaren zestig moest geknokt worden om het speeltuingebouw op de huidige locatie te houden. De bedoeling was dat daar een tweebaans weg zou komen.” Ach ja, waar bemoeit Emens zich eigenlijk niet mee? Ook met de andere speeltuinverenigingen. Het enige waarvan hij nu zegt dat hij daar spijt van heeft, is de verzelfstandiging van diezelfde speeltuinverenigingen. „Want toen moesten ze gesaneerd worden.”

Bram Emens, zo blijkt ook uit de toespraken, is een praktisch ingesteld man. Hij steekt liever de handen uit de mouwen dan dat hij weer moet vergaderen. De onderafdelingen van Wijk 16 schenken hem een straatnaambordje: het 'Bram Emensplein', dat hij mag ophangen waar hij dat wil. Een schilderij met een mooi zicht op Deventer, „leuk dingetje wel, maar ik ken de naam van de schilder niet meer”, krijgt hij van de gemeente. Gaat hij dat thuis ophangen? „Nee, ik denk dat die hier ergens komt”. ■

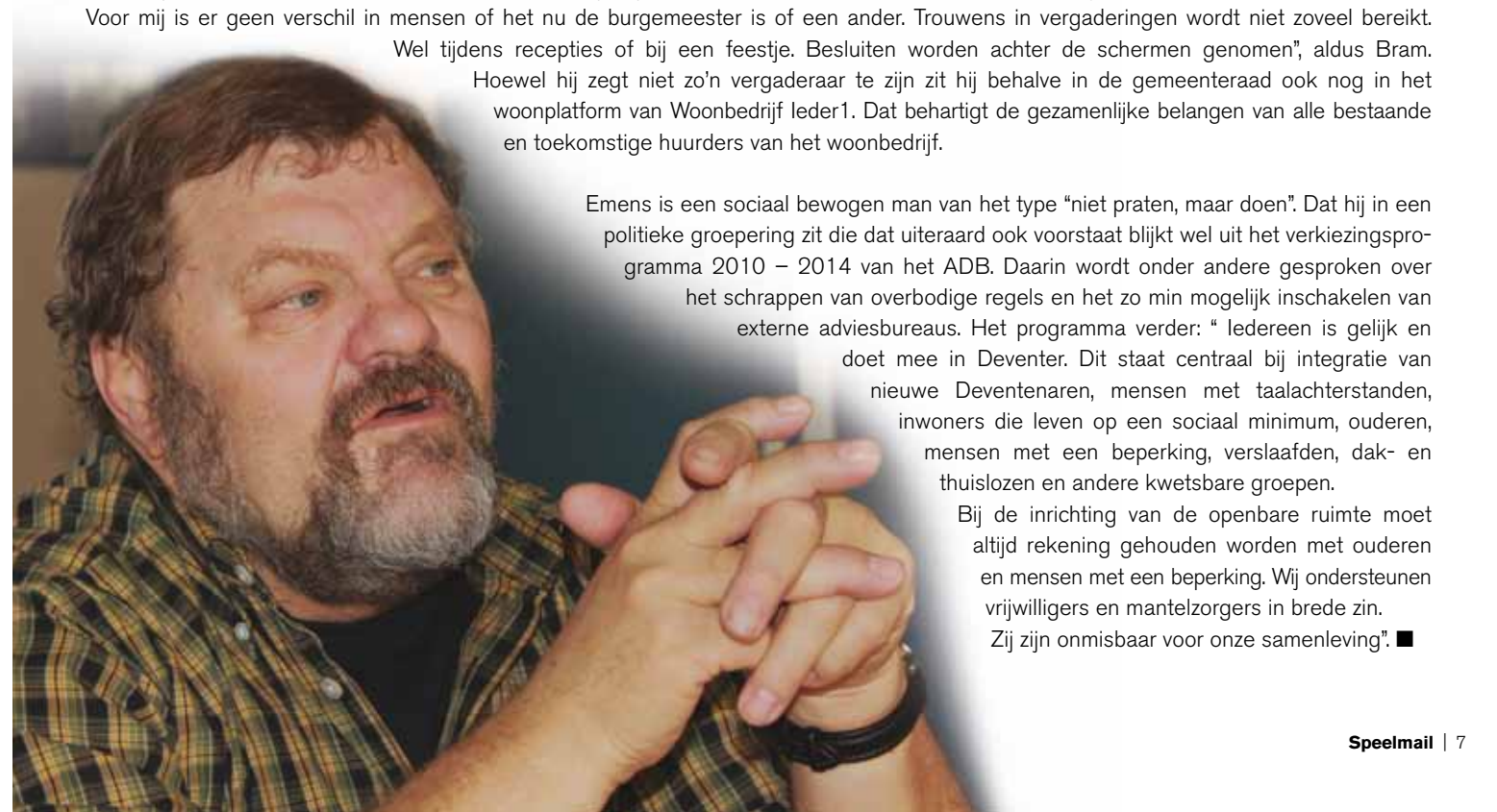
“Ik kom overal binnen”

“Voldoende budget voor alle speeltuinverenigingen om de komende jaren goed onderhoud te plegen en speeltoestellen te vervangen”. Dat staat op de site van het Algemeen Deventer Belang, ADB, als één van de resultaten die de politieke groepering in de periode 2005 – 2010 boekte. Niet zo opmerkelijk eigenlijk als je bedenkt dat Bram Emens, fractievoorzitter is van ADB en al achttien jaar namens deze partij in de gemeenteraad van Deventer zit. Al zegt hij er in die tijd even “tussenuit te zijn geweest”. Natuurlijk zet hij zich achter de schermen in voor het speeltuinwerk in de stad. Om belangenverstrengeling te voorkomen voert hij niet het woord in de raad over dat onderwerp en stemt hij er niet over mee. “Ik ben iemand die makkelijk bij een wethouder of de burgemeester binnenstapt. Ik kom overal binnen.

Voor mij is er geen verschil in mensen of het nu de burgemeester is of een ander. Trouwens in vergaderingen wordt niet zoveel bereikt. Wel tijdens recepties of bij een feestje. Besluiten worden achter de schermen genomen”, aldus Bram. Hoewel hij zegt niet zo'n vergadelaar te zijn zit hij behalve in de gemeenteraad ook nog in het woonplatform van Woonbedrijf Ieder1. Dat behartigt de gezamenlijke belangen van alle bestaande en toekomstige huurders van het woonbedrijf.

Emens is een sociaal bewogen man van het type “niet praten, maar doen”. Dat hij in een politieke groepering zit die dat uiteraard ook voorstaat blijkt wel uit het verkiezingsprogramma 2010 – 2014 van het ADB. Daarin wordt onder andere gesproken over het schrappen van overbodige regels en het zo min mogelijk inschakelen van externe adviesbureaus. Het programma verder: “Iedereen is gelijk en doet mee in Deventer. Dit staat centraal bij integratie van nieuwe Deventenaren, mensen met taalachterstanden, inwoners die leven op een sociaal minimum, ouderen, mensen met een beperking, verslaafden, dak- en thuislozen en andere kwetsbare groepen.

Bij de inrichting van de openbare ruimte moet altijd rekening gehouden worden met ouderen en mensen met een beperking. Wij ondersteunen vrijwilligers en mantelzorgers in brede zin. Zij zijn onmisbaar voor onze samenleving”. ■

SINFRA

Het voorkomen van misbruik van minderjarigen binnen een vereniging of vrijwilligersorganisatie. Dat is de doelstelling van het project 'In veilige handen' opgezet in opdracht van het ministerie van Justitie en uitgezet door Vereniging NOV.

In veilige handen

Het voorkomen van misbruik van minderjarigen binnen een vereniging of vrijwilligersorganisatie. Dat is de doelstelling van het project 'In veilige handen' opgezet in opdracht van het ministerie van Justitie en uitgezet door Vereniging NOV.

"Als vereniging of vrijwilligersorganisatie wil je de zaken goed op orde hebben. Werk je als organisatie met en voor minderjarigen, dan is de zorg voor een veilige omgeving essentieel. Je wilt ten slotte een situatie scheppen waarin kinderen en jongeren kunnen groeien en bloeien. Maatregelen nemen om seksueel misbruik te voorkomen horen daarbij. En voorbereid zijn om adequaat om te gaan met de gevolgen, als het toch gebeurt", aldus Vereniging NOV. "Voorkomen is beter dan genezen. Dit cliché is misschien wel nergens zo belangrijk als bij seksueel misbruik. En dat voorkomen moet worden dat minderjarigen in het vrijwilligerswerk seksueel misbruikt worden, dat staat vast. Maar hoe doe je dat binnen het vrijwilligerswerk in een vereniging of vrijwilligersorganisatie? Hiertoe is een stappenplan ontwikkeld dat begint bij het bespreekbaar maken van het onderwerp en eindigt bij het informeren van alle betrokkenen. Deze stappen helpen om achter de schermen alles zo te regelen dat minderjarigen echt in veilige handen zijn binnen het vrijwilligerswerk. Seksueel misbruik komt voor. Ook in het vrijwilligerswerk. En als het mis is, is niets zo belangrijk als een adequate hulpverlening. Wat moet er eerst gebeuren? Welke verantwoordelijkheid heeft een vereniging of vrijwilligersorganisatie? En welke niet? Wilt u meer weten over de activiteiten van Vereniging NOV op dit gebied, kijk dan op www.inveiligehandenv.nl. Op www.nov.nl meer informatie over standpunten van NOV. ■

Zorg voor veilige en vertrouwde omgeving

• Veel van de NOV-leden, waaronder de NUSO, werken met kwetsbare mensen, zoals kinderen. Om deze reden mag en zal het vrijwilligerswerk haar ogen niet sluiten voor de gebeurtenissen bij de kinderopvang.

Vereniging NOV gaat bij preventie van seksueel misbruik uit van onder andere de volgende uitgangspunten:

- Het werken met kwetsbare mensen vraagt om beschermende maatregelen waaronder het aanstelling- en selectiebeleid van betaalde of onbetaalde medewerkers, afspraken over gedragsregels en risicoanalyses.
- Als het gaat om seksueel misbruik van minderjarigen heeft NOV zich de laatste jaren ingespannen voor aandacht en preventie binnen het project 'In veilige handen'. De ontwikkelde methoden zijn beschikbaar voor het vrijwilligersveld en andere organisaties.
- Werken aan preventie is een gedeelde verantwoordelijkheid: van ouders, van de overheid, van de (vrijwilligers) organisaties en hun medewerkers.
- Niets helpt als je elkaar niet kunt aanspreken, als je niet weet wat je aan moet met het gevoel dat grenzen worden overschreden.

"Goed beleid beschermt hen ook. De gebeurtenissen in de kinderopvang wijzen ons er op om onze verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te zorgen dat het vrijwilligerswerk een veilige en vertrouwde omgeving is en blijft ook voor kinderen en kwetsbare groepen". Samen met MOVISIE, lidorganisaties, het ministerie van VWS en Justitie blijft Vereniging NOV ook de komende jaren zich inspannen voor preventie van seksueel misbruik bij kinderen. Het gaat hierbij om het opzetten van een zwarte lijst, tuchtcommissie, opleiden van vertrouwenspersonen en het implementeren van de ontwikkelde materialen. ■

Speedmail | 9

NUSO-jubileumfeest in Linnaeushof

Linnaeushof in Bennebroek is de plaats waar de NUSO zaterdag 10 september aanstaande het tachtig jarig bestaan viert. Voor dit feest ontvangen alle bij de NUSO aangesloten leden over enige tijd een uitnodiging.

Linnaeushof mag zich met recht Europa's grootste speeltuin noemen. Hier spelen kinderen nog echt. De ruim driehonderd-vijftig speeltoestellen en attracties bieden kinderen de mogelijkheid om actief te spelen, waarbij het gebruik van de eigen energie en de eigen fantasie voorop staan. Linnaeushof heeft speeltoestellen en attracties zoals kabelbanen, trampoline- & luchtkussencentrum, waterfietsen, motorskelters, funny-wheels, hobbelfietsen, minigolfbanen en een superglijbaan. Spectaculair is het elf meter hoge Piratennest en het Pioniersdorp is een feest om in te spelen. Waterspeeltuin "De Oase" biedt waterspektakel waar jong en oud kunnen genieten van spelen met water.

Deze grote variëteit aan speeltoestellen is opgedeeld in speelzones voor klein en groot. Zo is er een afgeschermd en overzichtelijke peuter- en kleuterspeeltuin met schommel, draai- en klimtoestellen. Naast een grote zandspeelplaats met zandgravers en kiepkarren is er ook een educatief verkeersdorp met kinderfietsjes en een luchtkussen in de vorm van een echte smultaart. Voor de allerkleinsten is er Dreumesland: een veilige speelomgeving met minispeeltoestellen. Grotere kinderen hebben de beschikking over een speel-sportief-hoek met de klimwand, skaterail en skiswing. De kinderen kunnen niet alleen in Linnaeushof spelen, de NUSO verzorgt ook diverse programma-onderdelen. Zoals optredens van artiesten uit de speeltuinwereld: diverse speeltuinen hebben hun "eigen artiesten" voor hun festiviteiten. De NUSO heeft reeds enkele kandidaten genoteerd voor een optreden tijdens de jubileumviering. Zit er bij uw vereniging een talent dat graag wil optreden laat het even weten aan c.kramer@nuso.nl ■

Beithar treedt op tijdens lustrumfeest 2011

Energieke volksmuziek met dreigende ondertoon

Door Cor Ruger

De NUSO viert 10 september aanstaande het tachtigjarig bestaan in Linnaeushof. René Bontje van de band Beithar meldde zich als eerste aan na een oproep voor artiesten uit de speeltuinwereld die tijdens de jubileumviering willen optreden. Tijdens het vorige lustrumfeest, vijf jaar geleden ook in Linnaeushof, werden ze door het publiek enthousiast onthaald. Nu is de band die Keltische muziek brengt weer van de partij. Daarom een gesprek met René in speeltuin Stadspolders in Dordrecht, in aanwezigheid van zijn vrouw Lisette, voorzitter van de speeltuinvereniging.

De liefde van René voor de doedelzak ontstond dertien jaar geleden. Op Koninginnedag speelde een tamboerkorps met slagwerk en blazers in de speeltuin. Hij hoorde dat ze doedelzakspelers zochten. "Ik had nog nooit een instrument bespeeld, maar de doedelzak trok me erg aan. Ik heb veel tijd en energie gestoken in het leren van noten en het bespelen van het instrument". De muziek van het tamboerkorps kon hem op de lange duur niet boeien. Tijdens een straatfestival in Edinburgh zag hij een band op straat. "Ik dacht direct: dat moeten wij ook doen. Deze muzikanten waren een stelletje wilde gasten, in armoedige middeleeuwse kleding. Ik vond het geweldig". Met twee andere doedelzakspelers uit het tamboerkorps richtte hij een eigen band op. Daaruit kwam in 2006 Beithar voort. De vaste kern van de

Beithar met van links naar rechts Tahir, Jan, Rob, Kris, Arnaud en René

band bestaat uit vier personen: naast René zijn dat Jan Velkers, Rob Havelaar en Tahir Buhrlo. Kris Marien, Arnaud van Wuyckhuysen en Markus Akazorin vullen de band bij gelegenheid aan. Twee spelen doedelzak, de anderen trommels en drums. De naam Beithar komt van een Schotse mythe, dat verhaalt over het monster Beithar die in een grot leefde en schapen en reizigers opvrat. De band speelt zowel bestaande, als eigen composities.

Dreigende ondertoon

"Onze muziek kun je het beste omschrijven als energieke volksmuziek met een dreigende ondertoon" zegt René. "De toeschouwer waant zich direct in Keltische -en Schotse sferen. De afwisseling van opzwepende en rustige muziek maakt ons optreden indrukwekkend". Die indruk wordt nog verstrekt doordat de groepsleden hun gezicht beschilderen met een blauwe kleur, net zoals de Schotten dat in de Middeleeuwen deden in hun strijd tegen de Engelsen. Die wilden hun gebied uitbreiden maar ter hoogte van het huidige Glasgow stootten zij op een taai, eigenzinnig volk met vreemde gebruiken. Om de Schotten te vernederen en te onderdrukken verklaarden de Engelsen de doedelzak en de Schotse kilt tot 'wapens' die verboden waren. De Schotten kwamen in opstand en trokken naakt en blauw beschilderd - de kleur kwam van het sap van een plant - tegen de Engelsen ten strijde. De film 'Braveheart' met Mel Gibson geeft een goed beeld van die strijd en hoe de Schotten eruit zagen.

De bandleden kunnen niet leven van de muziek en hebben allemaal een baan. René is in het dagelijkse leven milieuableider, een beroep dat je niet direct associeert met opzwepende Keltische muziek. "Ik vind het leuk om voor mensen op te treden en een show te geven, me uit te kunnen leven", zegt hij. De doedelzak komt tevoorschijn en René begint daarop te spelen. Niet te lang, want de speeltuin ligt midden in een woonwijk en het geluid is oorverdovend. René spreidt zijn plaid, een kleed in ruitjesmotief, op de vloer uit, vouwt hem behoedzaam op en trekt hem aan. Hij benadrukt nog eens dat de financiën van de band beperkt zijn. Het liefst zou hij de kleding van alle bandleden willen vernieuwen, maar dan is er zeker vijftienhonderd euro nodig en dat geld is er niet.

Ook Lisette heeft als voorzitter van de speeltuin met beperkte financiële middelen te maken. Ze laat vol trots de cheque zien die de speeltuin kreeg als gift van een lokale vestiging van een landelijke winkelketen. Die mocht ter ere van de opening van het 600e filiaal een bedrag schenken aan een lokale organisatie. Het krijgt ongetwijfeld

René en zijn vrouw Lisette

een goede bestemming. Lisette toont een ruimte in het gebouw, waar tot voor kort een kinderopvang was gevestigd. Nu de kinderopvang is verhuisd, loopt de speeltuin negenduizend euro aan inkomsten per jaar mis. "We hopen dit op te vangen door creatieve cursussen en knutselmiddagen te gaan organiseren", zegt ze. "We zoeken daar nog wel vrijwilligers voor". René zegt tot slot zich heel erg te verheugen op het NUSO-lustrumfeest in september. "Ik verwacht dat dit optreden de toeschouwers nog lang zal bijblijven". Zie ook: www.beithar.nl ■

Bijzonder optreden

Beithar treedt ongeveer tien keer per jaar op. René speelt ook wel eens solo op bruiloften, begrafenissen en bij evenementen. Het optreden dat hem het meest bijbleef was in de Kloosterkerk in Den Haag op 9 september 2002 ter herdenking van de aanvallen op de Twin Towers in New York.

"In ons repertoire zit het nummer "Drummers Lost" dat is gemaakt door leden van de New Yorkse brandweer na de aanslagen van 11 september 2001. Dat corps telt veel doedelzakspelers. Tijdens deze herdenkingsdienst was ik samen met twee andere doedelzakspelers aanwezig om dit nummer ten gehore te brengen".

De kerk was gevuld met meer dan 500 belangstellenden onder wie vele bekende Nederlanders. De NOS en TV West waren ook aanwezig. René: "Een van de spelers droeg een traditioneel schots kostuum, waarvan een mes onderdeel uitmaakt. Dat hing op zijn been. De beveiliging liet dit oogluikend toe, terwijl we op een armlengte van de Amerikaanse ambassadeur zaten! Dat is toch wel opmerkelijk. Na de twee minuten stilte zette ik en mijn twee collega's het nummer in. Ik had een droge keel van de spanning, omdat we volkomen gelijktijdig moesten beginnen, maar het ging perfect. Ik zag mensen huilen van emotie. Het was een onvergetelijke ervaring".

“Kinderen vinden het prachtig”

NUSO-buschauffeur Karel Bruineberg heeft, evenals vorig jaar, de Sutu als blikvanger in het ruime aanbod aan spelmaterialen van de bus. “De kinderen vinden het prachtig. Lichtjes die flikkeren en geluid. De reacties zijn geweldig als we met de Sutu aankomen”, aldus Karel.

“We waren een keer bij een speeltuin in Groningen en daar waren ze helemaal wild van dat ding. Ze zijn ideaal voor een speeltuin. Alleen moet je zorgen voor een achtergrond, zoals een bestaand doeltje met een hek erachter of een gebouw. Heb je dat niet dan ben je steeds bezig de bal te halen. Je moet ook zorgen voor goede begeleiding erbij. Als het aan sommige jochies ligt blijven die schieten en komt een ander nooit aan de beurt. Dan zijn het alleen de sterksten die er gebruik van maken en staan de anderen toe te kijken”, zegt Bruineberg.

Hij zag vorig jaar dat er veel voetbaltalent in de speeltuinen rondloopt. De Sutu heeft vier vakken, twee rode en twee groene en die moet je zien te raken om te winnen. Voor de bovenste vakken dien je volgens Karel de bal een beetje op te wippen, maar de betere spelers hebben daar meestal niet zo'n moeite mee. “Als het lukt roepen ze ‘yes’ en zijn ze trots op zichzelf”.

De kleine Sutu uit de NUSO-bus

Interactief spelen in de speeltuin daagt de jeugd uit

Fikse NUSO-korting bij aanschaf Sutu

De grote Sutu

De NUSO vindt het belangrijk dat iedereen plezier beleeft aan bewegen en biedt dit jaar daarom een flinke korting op de digitale voetbalmuur Sutu. Als u gebruik maakt van dit speciale NUSO aanbod voor speeltuinen, levert dit een korting op van maar liefst 2500 euro.

De Sutu is een interactieve voetbalmuur met 16 LED panelen die reageren wanneer ze geraakt worden. De voetbalmuur is ontwikkeld door Yalp en sluit aan bij de huidige belevingswereld van jongeren. Het stimuleert hen om een speeltuin te bezoeken, in plaats van binnen achter de computer te blijven hangen.

Op de Sutu zijn tientallen spelvarianten te programmeren, waardoor de inhoud steeds weer anders is. Dit betekent dat een kind bij elk speeltuinbezoek te maken krijgt met een nieuwe spelinhoud en daardoor is er een reden om nogmaals te komen voetballen.

De Sutu kent verschillende spellen die jongeren aanmoedigen om zich flink in het zweet te werken. Er worden doorlopend nieuwe spellen ontwikkeld voor de Sutu. Zo kun je straks met een nieuw spel zien hoe hard je geschoten hebt. Wie haalt de hoogste score? Een groot

verschil met een glijbaan is dat de Sutu steeds vernieuwend is en dat er reden is om terug te komen naar de speeltuin.

Speciaal voor de buitenruimte

De Sutu is ontwikkeld voor in de buitenruimte. De interactieve muur is gemaakt van polycarbonaat, een materiaal dat stevig genoeg is om er hard met een voetbal op te schieten. De Sutu kan eenvoudig op afstand via internet beheerd worden. Door een paar simpele klikken kunnen zaken als geluidsvolume, de aan/uit tijden en games worden ingesteld en direct worden aangepast op de Sutu. De spellen zijn zo ontworpen, dat er binnen een spel nog veel variatie mogelijk is. Dit geeft spelers de gelegenheid hun eigen regels te maken.

Naast de normale Sutu met zestien vlakken is er ook een kleine variant met twee x twee vlakken. De speeltuinbus van de NUSO, die jaarlijks ruim zestig locaties door het hele land bezoekt, heeft de kleine variant van de interactieve voetbalmuur. De interactieve voetbalmuur Sutu is een voorbeeld van modern buiten spelen en creëert een speelplek die jongeren écht leuk vinden. Maak nu gebruik van het aanbod van de NUSO en pak een korting van maar liefst 2500 euro. Bekijk de actieflyer voor de voorwaarden of kijk op www.sutuwall.com voor de spellen, het beheer en de verschillende productvarianten. ■

NUSO vrijwilligers krijgen van ons de nodige speelruimte

Ieder jaar zetten 40.000 NUSO vrijwilligers die zich in voor het best mogelijke speelruimtebeleid in ons land. Belangrijk werk, want spelen is een must voor alle kinderen. En daar helpen we graag bij. KOMPAN creëert unieke speelplekken waar jong én oud zich thuis voelen, en voor ieder budget. Dat begint bij een doordacht ontwerp en de meest uiteenlopende

speeltoestellen. Maar u kunt ook bij ons terecht voor de periodieke inspecties en onderhoud. We hebben alle middelen in huis om u op iedere denkbare speelplek of speeltuin de nodige speelruimte te geven. **Kijk op www.KOMPAN.com voor inspiratie en documentatie.**

KOMPAN
Playful Living

Kompan BV | Schimminck 13 | 5301 KR Zaltbommel | T: 0418 - 681468 | F: 0418 - 681499 | E: kompan.nl@kompan.com

www.KOMPAN.com

Inspectieresultaten veiligheid van speeltoestellen bij speeltuinverenigingen

Beheersverplichtingen niet altijd terug te vinden in logboeken

De nieuwe Voedsel en Warenautoriteit, nVWA, bracht eind 2010 inspectiebevindingen van 2009 van speeltoestellen bij speeltuinverenigingen naar buiten. Volgens de nVWA zijn die vergelijkbaar met de bevindingen uit 2008. De lichte stijging in het voldoen aan de beheersverplichtingen, is wellicht gestimuleerd door communicatie van de brancheverenigingen.

Bij 44 procent van de geïnspecteerde speeltuinen zijn één of meer technische tekortkomingen geconstateerd. (In 2009 was dit 48 procent). Gezien het grote aantal speeltoestellen per locatie, is het aantal locaties met één of meer technische tekortkomingen relatief gezien niet hoog. Slechts bij één locatie zijn ongecertificeerde toestellen van na 1997 aangetroffen. (Toestellen van vóór 1997 hoeven niet te zijn gekeurd, aangezien vanaf die datum de wet in werking trad.) Na de inspecties van 2008 is geconstateerd dat, naar eigen zeggen, de beheersverplichtingen goed worden ingevuld, maar dat dit niet altijd in de logboeken is terug te vinden. Nog steeds geldt dat de registratie van het beheer voor verbetering vatbaar is.

De inspecties in 2008 van de speeltuinen zorgden voor een nulmeting; zij toonden een beeld van hoe het is gesteld met de veiligheid en het beheer van de speeltoestellen bij speeltuinverenigingen. De uitkomst van de nulmeting in 2008 is via de brancheverenigingen gecommuniceerd naar de leden, waarbij nog eens extra aandacht is gegeven aan de beheersverplichtingen. De inspectiebevindingen van 2009 zou het effect van deze communicatie door de brancheverenigingen kunnen tonen.

- De doelstelling van het project is het verhogen van de veiligheid van de speeltoestellen bij speeltuinverenigingen door:
- toezicht op zowel de technische staat van de toestellen als op de zorgplicht c.q. eigen verantwoordelijkheid van de beheerder;
 - bewustwording van de beheerder wat betreft het veilig beheren van speeltoestellen.

Een tweede doel is het meten van het effect van de communicatie over beheersverplichtingen door de brancheverenigingen. In de afgelopen jaren is de verantwoordelijkheid voor veilige speeltoestellen nadrukkelijker bij de markt komen te liggen. Tijdens de inspecties lag dan ook de nadruk op de verplichtingen voor het veilig beheren van speeltoestellen vanuit het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Dit werd gecombineerd met een steekproefsgewijze inspectie van de speeltoestellen.

In 2009 zijn in totaal 81 speeltuinverenigingen bezocht voor een inspectie. Met een landelijk aantal van ongeveer 1000 speeltuinen, komt dit neer op ruim acht procent van alle speeltuinverenigingen. Naar aanleiding van de reguliere inspecties zijn er in 2009 in totaal 33 herinspecties uitgevoerd. Bij de inspecties is het standaard interventiebeleid gevolgd; daar waar nodig is naleefhulp geboden.

Resultaten

Bij de 81 in 2009 geïnspecteerde speeltuinverenigingen zijn gemiddeld zo'n dertien speeltoestellen per speeltuin aangetroffen. Door de nVWA controleur is een inschatting gemaakt in hoeverre men voldoende bekend is met de beheersverplichtingen vanuit de wetgeving, en in hoeverre men deze verplichtingen accepteert. De volgende figuren geven deze (subjectieve) inschatting weer, afgezet naast de bevindingen in 2008:

Bekend met de wetgeving?		2008	2009
% van de speeltuinen	Ja	67	65
	Deels	24	25
	Nee	8	10
Acceptatie van de wetgeving?		2008	2009
% van de speeltuinen	Goed	92	96
	Matig	8	4
	Slecht	1	0

Aan de beheerder is gevraagd of men werkt volgens een planning voor het doen van inspecties en onderhoud, of men beschikking heeft over een onderhoudsbudget, met welke regelmaat er inspecties en onderhoud worden uitgevoerd, en door wie de inspecties worden gedaan.

Het beheer	2008	2009
% van de speeltuinen		
Werkt volgens een planning		
van onderhoud en inspecties	61	72
Heeft beschikking over		
onderhoudsbudget	80	93
Inspecties, 1x per jaar of vaker	88	91
Preventief onderhoud,		
1x per jaar of vaker	78	84

Inspecties worden gedaan door:	2008	2009
% van de speeltuinen		
Inspectieburo, evt. in combinatie		
met interne mensen	64	65
Alleen interne mensen (opgeleid)	18	13
Alleen interne mensen (niet opgeleid)	18	22

Vervolgens is geverifieerd of deze beheersacties ook terug zijn te vinden in de logboeken. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de registratie van inspectiedata, inspectieresultaten, ondernomen acties naar aanleiding van de inspecties, data van preventief onderhoud en onderhoudsacties.

Geregistreerde beheersacties in logboek	2008	2009
% van de speeltuinen		
Inspectiedata	70	77
Inspectieresultaten	73	77
Ondernomen acties n.a.v. inspecties (indien van toepassing)	66	64
Data van preventief onderhoud	37	49
Onderhoudsacties	47	54

Te zien is dat deze beheersacties in veel gevallen niet zijn terug te vinden in de logboeken. Wel is er een lichte stijging te constateren in de registratie van het beheer in de logboeken, ten opzichte van 2008.

Veiligheid speeltoestellen

Bij 44 procent van de geïnspecteerde speeltuinen zijn één of meer technische tekortkomingen geconstateerd. (in 2009 was dit 48 procent). Bij één speeltuin (één procent) zijn ongecertificeerde toestellen van na 1997 aangetroffen. (In 2008 was dit twee procent) Het overzicht van geconstateerde tekortkomingen: (NB: Per speeltuinvereniging kunnen meerdere tekortkomingen zijn geconstateerd. Door deze overlap kunnen percentages niet worden opgeteld.)

Tekortkomingen	2008	2009
geconstateerd bij % van de speeltuinen		
Technische tekortkoming toestel*	30	32
Obstakels in valzone,		
onvoldoende valoppervlak of demping	16	15
Gevaar door gebrekkig onderhoud	15	19
Overige tekortkoming	3	4

* Een technische tekortkoming van een speeltoestel kan bijvoorbeeld bestaan uit snijgevaar, beknellingsgevaar, verstikkingsgevaar, botsgevaar. Tegen de geconstateerde tekortkomingen is door de nVWA opgetreden conform het interventiebeleid, met als gevolg dat deze zijn opgeheven. Het interventiebeleid houdt in dat er in de regel een beschikking wordt opgemaakt; de beheerder heeft dan een bepaalde tijd om alsnog aan de wettelijke eisen te voldoen. Als bij een herinspectie blijkt dat niet aan de eis uit de beschikking is voldaan, wordt er procesverbaal opgemaakt. In het uiterste geval, wanneer er sprake is van een bijzonder onveilige situatie, kan een toestel buiten gebruik worden gesteld. Dat laatste is niet aan de orde gekomen bij de inspecties van speeltuinen in 2009. ■

“Goede connecties belangrijk”

“Het is belangrijk goede connecties en netwerken te hebben met bedrijven die een speeltuinvereniging van dienst kunnen zijn bij een klus die je niet zelf eenvoudig kan doen. In onze situatie waren wij zeer content met een drie bedrijven die een grote onderhoudsklus belangeloos hebben uitgevoerd. Zoiets mag best wel eens vermeld worden in Speelmail”, aldus Dick Bakker, penningmeester van speeltuinvereniging OKB in Alkmaar. Zijn verhaal.

“Het houten dak van de Schipholtoren was toe aan een grote onderhoudsbeurt, zo constateerden wij in het najaar van 2010. In verband met de grote hoogte van het toestel (negen meter) geen eenvoudige klus: te hoog en te gevaarlijk om dit op een ladder of een steiger te doen. Het lichten van het dak (gewicht circa 200 kg) was de ideale oplossing en ook technisch goed uitvoerbaar, maar

dan heb je een grote kraanauto nodig, die dit vanaf de Frieseweg zou moeten doen, op een afstand van 21 meter. Een klus die ook veel geld kost.

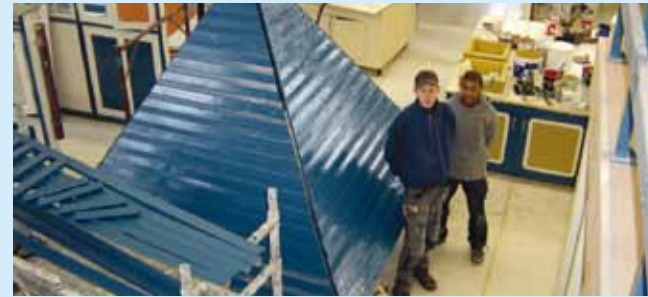
Vervolgens zou het dak over de weg moeten worden verplaatst naar onze boerderij om het houtwerk een grote opknapbeurt te geven en weer goed in de verf te zetten. Helaas is er in onze boerderij geen ruimte voor het tijdelijk plaatsen van het dak met afmetingen 2,5 x 2,5 x 2,5 meter. Bovendien zou de grote beurt van het dak teveel tijd kosten voor onze onderhoudsgroep.

Na een brainstormsessie met het bestuur en de onderhoudsgroep van de OKB werden enkele bedrijven benaderd die vervolgens deze klussen geheel belangeloos voor ons hebben uitgevoerd in samenwerking met onze onderhoudsgroep!

Transportbedrijf Winder Limmen kwam op zaterdag 8 januari jl. met een grote kraanauto en lichtte het dak om het daarna op een auto van loonbedrijf Klein Texas te plaatsen, die het vervolgens naar Espeq in Heerhugowaard bracht. Espeq, dat zorgt voor opleiding en bijscholing van vaklieden, heeft het houtwerk geheel opgeknapt, waar nodig reparaties uitgevoerd en alles weer prima in de verf gezet.

Klein Texas haalde het complete dak weer op en vervolgens plaatste Winder Limmen op het zaterdag 12 februari weer op de Schipholtoren.

Dick Bakker: “Wij zijn Winder Limmen, Klein Texas en Espeq zeer erkentelijk voor het belangeloos uitvoeren van deze klussen! Hulde aan deze bedrijven die ons zo fantastisch geholpen hebben!” ■

Donker Sneek

Zowel stoep als speeltuin belangrijk voor bewegen

Informele speelruimte telt mee

Speelruimte voor schoolkinderen, zoals pleinen en speeltuinen in een woonwijk, is belangrijk voor het behalen van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Deze houdt in dat jongeren voldoende beweging krijgen als ze iedere dag minimaal zestig minuten tenminste matig intensief bewegen.

Kinderen brengen bijna twee uur per dag buiten door, waarvan de helft van de tijd gespeeld wordt op pleinen en stoepen, ook wel informele speelruimte genoemd. In een echte speeltuin, de formele speelruimte, wordt minder tijd doorgebracht, maar kinderen bewegen er intensiever.

TNO spant zich in voor de ontwikkeling van gezonde wijken. In het kader hiervan onderzocht het instituut in tien stads-

wijken hoe het beweeggedrag van kinderen in de basisschoolleeftijd samenhangt met de inrichting van de wijk. Met gebruik van GPS en versnellingsmeters onder honderd kinderen werd ook duidelijk op welke locaties zij bewegen. Het rapport hierover verscheen op 31 december 2010. Tussen de voordeur en de schoolbanken is volgens projectleider Sanne de Vries nog veel beweegwinst te halen. Bijvoorbeeld door activiteiten te organiseren op (school) pleinen en speeltuinen of door boomstammetjes of interactieve oplichtende stoeptegels te plaatsen die uitdagen tot beweging.

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid zorgen voor meer beweging. TNO adviseert stedenbouwkundigen en gemeente-ambtenaren om bij het (her)inrichten van wijken vooral meer aandacht te besteden aan het verlagen van de snelheid van auto's in de bebouwde kom en goede en veilige wandel- en fietsverbindingen naar scholen en sport- en speelplekken. In wijken waar in 2008 minder kruispunten waren en waar minder hard rijdende auto's/motoren rondreden dan in 2004, speelden kinderen meer buiten. Ook de afstand tot voorzieningen is voor kinderen van belang. Bij een afstand tot 350 meter tussen huis en school liepen of fietsten alle kinderen naar school. Snelheidsbeperkende maatregelen, zoals bijvoorbeeld invoering van eenrichtingsverkeer, verkeersdrempels en autoluwe zones rondom scholen, kunnen de veiligheid en toegankelijkheid van openbare ruimte voor de jeugd vergroten. ■

Speelstad de Ruiter

NUSO-Project pakt pedagogische problemen aan

“Weet wat er speelt”

“Weet wat er speelt” is een training waarmee de NUSO vrijwilligers in de speeltuin beter wil voorbereiden op het herkennen van problemen, misbruik of mishandeling van kinderen. Ook wordt er aandacht besteed aan het omgaan met lastig gedrag tijdens activiteiten en ongewenst gedrag van ouders. Het doel van de training is dat vrijwilligers zich nog meer bewust worden van hun rol in de speeltuin zodat kinderen daar en in hun buurt veilig en positief kunnen opgroeien.

Een aantal speeltuinen gaf zich inmiddels op als pilot voor dit project. Waarom nemen ze deel en wat hopen ze ermee te bereiken? Peter Boogaarts, projectleider van de Speelneus in Terneuzen, Mirjan de Bouwer, coördinator speelcentrum Weena in Rotterdam en Joka Olijve, coördinator Speeltuinentrale in Groningen geven antwoord op die vragen.

Waarom nemen jullie deel aan dit project?

Peter: “Naar aanleiding van eerder gevolgde cursussen. De deskundige wijze waarop de trainer deze aan de mensen in de praktijk geeft, geeft aan dat de NUSO weet wat er speelt en waar mijn mensen in de dagelijkse praktijk mee te maken hebben”.

Mirjan: “In 2008 volgden we de training Spelbrekers. Hierover waren we heel erg te spreken en deden we goede ervaringen mee op. De training sloot bijzonder goed aan op de dagelijkse praktijk en de behoefte van ons team. Graag doen we mee aan een vervolg.”

Joka: “Omdat in de stad Groningen in onze buurt en speeltuinaccommodaties veelal professionals worden ingezet die het kinderwerk samen met de vrijwilligers verzorgen, merkten we dat er veelal een spanningsveld ontstaat tussen hen en de vrijwilligers. De professionals vinden het lastig om met de vrijwilligers die de activiteiten begeleiden afspraken te maken over het pedagogisch beleid. De vrijwilligers zijn meestal wat ouder en hebben zo hun eigen ervaringen met de kinderen die uit hun buurt komen. De professionals zijn vaak minder betrokken bij de wijk en haar bewoners. Veel beheerders en vrijwilligers hebben behoefte aan ondersteuning om “lastig” gedrag anders en beter te kunnen zien en te herkennen”.

Jullie hebben de training “Spelbrekers, omgaan met lastig gedrag” gevolgd. Wat leverde dat op?

Peter: “Alle medewerkers hebben handvatten gekregen hoe ze met lastig kunnen omgaan, vaardig genoeg om stevig voor “ de container” te staan. Professioneler en met

een sterke houding. De NUSO, liever gezegd de betreffende beroepskracht Ciska Vriesema, biedt ons een training die belangrijke effecten heeft op vrijwilligers. Een training door een persoon die uitstraalt wat we zelf graag zouden willen bereiken, is een onmisbare meerwaarde ten opzichte van ander aanbieders. Een autoriteit op wie je in vijf minuten al vertrouwt en je dus ook zaken, zelfs confronterende van aanneemt. Iemand die dus echt weet wat er speelt.

Dit leverde in vorige trainingen grote sprongen op in het verhogen van kwaliteit van begeleiding aan kinderen. Een training dus die lang zijn nawerking kent en van belang is in het grotere geheel als in persoonlijke groei van vrijwilligers. Vrijwilligers hebben dankzij de NUSO-trainingen door deze persoon een grote wil tot verandering of bijstelling.” Mirjan: “Binnen het team is er meer gesproken over situaties waar we mee te maken hebben. De trainer van de NUSO is toch een buitenstaander met een neutrale kijk op zaken die wij soms niet eens opmerken. De discussie is goed op gang gebracht vooral het in gesprek blijven met elkaar.

Joka: “Dat de verenigingen die daar aan mee gedaan hebben erg enthousiast waren over de cursus. Inmiddels zijn er ook nieuwe vrijwilligers bijgekomen en ook zij zouden deze training willen volgen”.

Wat is de reden dat je mee wilt doen aan een vervolg?

Peter: “De NUSO is voor ons de praktische denktank die antwoorden geeft. Of we willen of niet, we zullen op pedagogische wijze moeten werken met kinderen die onze speelcontainer bezoeken. Niet alleen de kinderen hebben hier baat bij, maar ook voor de medewerkers maakt dit het werken makkelijker.”

Mirjan: “Na verloop van tijd ontstaat er toch een soort van “blinde vlek”. Door als team te blijven trainen word je wakker geschud en bovendien houdt het ons scherp. Ook komen we andere situaties tegen als drie jaar geleden zoals meer cultuurverschillen”.

Joka: “Vooral om de vrijwilligers en beheerders meer tools in handen te geven en hun kracht te versterken als het

gaat om signalering. Wat volgens ook vaak een rol speelt is dat er vanuit de gemeente en school allerlei eisen worden geformuleerd die vrijwilligers moeilijk kunnen vertalen naar hun eigen vereniging. Bijvoorbeeld dat gezond eten erg belangrijk is, maar hoe doe je dat binnen een vereniging? Hoe maak je kinderen en ouders bewust van dat dikke kinderen meer zouden moeten bewegen en een ander eetpatroon beter voor hen zou zijn. Dit is erg lastig omdat de meeste buurt en speeltuinvereniging in de oude wijken zijn gevestigd met een eigen cultuur. Als je dat van bovenaf gaat opleggen krijg je de mensen niet mee om dingen te veranderen die er zijn ingesleten. Daarom denk ik dat het zo belangrijk is om vrijwilligers mee te nemen in een proces van onderaf om dingen te kunnen laten veranderen”.

Waar loop je tegenaan?

Peter: “Medewerkers die niet goed weten hoe pedagogisch te handelen tijdens incidenten. Onvermogen om afstand te nemen en dus zaken persoonlijk nemen.”

Mirjan: “Cultuurverschillen, nieuwe doelgroepen die niet bekend zijn met onze regels, korte lontjes naar BSO leiding die op bezoek komt met kinderen en vervolgens alles uit handen geven aan onze medewerkers”.

Joka: “Vrijwilligers die te maken hebben met agressie. Gezinnen met problemen zoals drank, schulden, werkeloosheid. Verschil in werken tussen professionals en vrijwilligers”.

Wat moet dit project bieden om het bij jullie tot een succes te maken?

Peter: “Een training die ingaat op praktische voorbeelden, het kunnen sparren met de trainer en het voorleggen van problemen en hoe hier in de dagelijkse praktijk mee om te gaan. Maar ook het bewust maken van zaken die in de maatschappij spelen. Een confrontatie met zaken als kindermishandeling en misbruik, omgaan met lastige ouders en hoe te werken met kinderen tijdens activiteiten”.

Mirjan: “Dat iedereen binnen het team en vrijwilligers op één lijn komt te staan. Dat het vanzelfsprekend is dat we eenduidig handelen”.

Joka: “Dat vrijwilligers en beheerders met meer zelfvertrouwen en vanuit hun eigen kracht situaties kunnen oplossen. En gedrag niet enkel kunnen herkennen maar ook weten bij wie zij moeten zijn als zij iets signaleren. Hopelijk is ook de uitkomst dat het spanningsveld tussen vrijwilligers en professionals op deze wijze wordt verkleind of liever nog wegvalt en je met z'n allen het goede doet voor de kinderen in een wijk en buurt. De kinderen een goede veilige omgeving aanbieden en een betere leefomgeving waarin wij gezamenlijk de kinderen “beschermen”.

Wat hoop je te bereiken met dit project?

Peter: “Weer een stap dichterbij kwaliteitsverhoging”.

Mirjan: “Dit soort trainingen zijn smeermiddel voor ons team. Ik beschouw het ook als een soort van teambuilding. Doordat de trainer een buitenstaander is en niet emotioneel betrokken bij onze speeltuin legt zij daarmee soms heel goed de vinger op de “ zere plek”. Wij kunnen daar dan weer verder mee in ons werk”.

Joka: “Meer samenwerking tussen alle partijen die in Groningen met kinderen werken”.

Heeft u vragen of wilt u meer informatie neem dan contact op met Ciska Vriesema, via tel. 030-2544880. ■

DAAROM BENT U LID VAN DE NUSO

ADVIES EN ONDERSTEUNING

NUSO-leden krijgen ondersteuning en advies bij onder andere: • onderhoud en veiligheid • fondswerving en sponsorplannen • renovatie of nieuwbouw • ontwerpers en ontwerpcrediet • geïntegreerd spelen • spel en sport • intercultureel werken • verzekeringen • juridische zaken • conflictbemiddeling • samenwerking met gemeenten (WMO) • vrijwilligersbeleid • maatschappelijke stage • kinderparticipatie • huur van de NUSO-bus • Algemene Inkoop Voorwaarden

WAAROM VERZEKEREN?

Hoe veilig een speeltuin ook is, er kan altijd een ongeluk gebeuren. Als een kind valt en ongelukkig terechtkomt, stellen ouders steeds vaker de vereniging aansprakelijk. Een Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering is dan ook onmisbaar.

Daarnaast biedt de NUSO haar lidorganisaties de volgende collectieve verzekeringen: • Aansprakelijkheidsverzekering (WA) • Ongevallenverzekering basispakket • Ongevallenverzekering pluspakket, inclusief zaakschade en arbeidsongeschiktheidsverzekering • Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering • Werkgeversaansprakelijkheidsverzekering • Gebouwenverzekering (opstal) met of zonder inboedelverzekering.

De verzekeringen worden collectief via de NUSO afgesloten. Hiermee kunnen de laagste premies worden bedongen bij de verzekeringsmaatschappij. De polisvoorwaarden zijn speciaal bestemd voor de bij de NUSO aangesloten organisaties.

VERZEKEREN VIA DE NUSO IS BETER WANT:

- Het is goedkoper. - Het geeft een uitgebreide dekking. - Het heeft geen individueel risico voor royerling. - Het voorkomt administratieve rompslomp. - Het is eenvoudig te wijzigen. - Opzeggen is jaarlijks mogelijk

BUMA, SENA EN VIDEMA?

Wettelijk is bepaald dat er premie betaald moet worden voor het draaien van muziek (BUMA en SENA) en het vertonen van video/dvd/film in het openbaar (VIDEMA). NUSO heeft met alle drie de organisaties collectieve afspraken gemaakt. Dit levert leden veel voordeel op. Deelname is eenvoudiger omdat leden alleen een aanmeldingsformulier moeten invullen.

ONDERSTEUNING OP MAAT (DELTAPLAN SPELEN)

NUSO biedt ondersteuning op maat, zoals bij het Deltaplan Spelen, een sociale en fysieke renovatie van uw speeltuin en ondersteuning bij het oprichten van een netwerk in uw buurt, wijk of stad. Deltaplan Speeltuinen in Nederland zijn speeltuinen van een nieuwe generatie. Zij verenigen alle kwaliteitseisen in zich die in de laatste tien jaar zijn ontwikkeld en kunnen na afsluiting van de Deltaplanperiode zelfstandig en continu functioneren.

WEBSITE EN PUBLICATIES

Op www.nuso.nl staat informatie over de NUSO, haar diensten, service en activiteiten. Samen met Consument en Veiligheid ontwikkelde de NUSO de website allesoverspelen.nl met informatie over veiligheid. Verder kunnen de leden een groot aantal publicaties van onze website via het ledengedeelte downloaden en een gratis pagina op onze site aanvragen (informatie en inloggegevens zijn op te vragen via a.benschop@nuso.nl).

SPEELMAIL

NUSO-leden ontvangen vier keer per jaar dit blad Speelmail vol waardevolle en nuttige informatie.

CURSUSSEN, TRAININGEN EN PRESENTATIES

De NUSO biedt een aantal cursussen, trainingen en presentaties aan o.a.: • veiligheid in de speeltuin • “Spelbrekers”, omgaan met lastig gedrag in de speeltuin • geïntegreerd spelen • verzekeren hoe en waarom?

ACTUELE PROJECTEN

Landelijke speeltuindag: zaterdag 18 juni 2011 houdt de NUSO de landelijke speeltuindag. Overal in Nederland openen speeltuinen hun poorten voor publiek, pers en politiek. Deelnemende verenigingen stellen zelf hun programma samen.

Project “Weet wat er speelt”: een training om vrijwilligers problemen, misbruik of mishandeling van kinderen te laten herkennen.

“Buurtfunctie terug naar de speeltuin”: NUSO-project dat streeft naar fysieke en sociale vernieuwing van speeltuinen.

Jubileumviering: De NUSO viert zaterdag 10 september 2011 het tachtigjarig bestaan in Linnaeushof.

File bij de wipkip

Speeltuinen dragen bij aan de leefbaarheid van de buurt, maar in kinderrijke Vinexwijken zijn speeltuinen op één hand te tellen. Bewoners daar moeten echter genoeg nemen met een wipkip en een klimrek.

De 800 speeltuinen, die Nederland rijk is, trekken jaarlijks zo'n 11,5 miljoen bezoekers. Ze dragen niet alleen bij aan de leefbaarheid van de buurt, maar ook aan de gezondheid van bewoners en aan de sociale samenhang. Kortom een gat in de markt voor gemeenten. In kinderrijke Vinexwijken zijn speeltuinen op één hand te tellen. Gangbaar daar zijn speelvoorzieningen per blok, meestal bestaand uit een wipkip in combinatie met een klimrek. Waarom? Omdat het vlakbij huis is, en dat is makkelijk voor de ouders. Speeltuinen lijken in de optiek van projectontwikkelaars en gemeenten iets van vroeger tijden. Vinexwijkbewoners zien dit zelf echter anders.

Enkele jaren terug kaartte Toine Heijmans, inwoner van de Amsterdamse Vinex-wijk IJburg en auteur van La Vie Vinex, de sfeer van de wijk en het gemis van een speeltuin reeds aan. In de blog van de Volkskrant stelt hij: "Mijn wijk is meer dan een toevallige plek om te wonen, meer dan een vluchtplaats voor jonge gezinnen die ruimte nodig hebben. Er is leven hier. Ook de Vinex kan geborgen zijn, vertrouwd, warm, mooi en dichtbij – al (...) geeft de strakke architectuur er geen aanleiding toe." Er is "te weinig groen, te weinig scholen, en te veel steen". Zijn kinderen kunnen makkelijk bij hun vriendjes aanbellen om te gaan spelen, maar zij missen een echte speelplaats.

Bewoners van IJburg namen ruim een jaar geleden de eerste stappen om een speeltuin op te zetten in hun wijk. Marc Jacobs is één van de initiatiefnemers. "Op mooie dagen staan er files voor de wipkip op IJburg", aldus Jacobs. Ouders zien er hun kinderen echter graag spelen op een veilige plek, niet omringd door geparkeerde auto's, maar met een hek, niet van beton, maar enigszins valvriendelijk. Daarbij ook rekening houdend met verschillende leeftijden. Een centraal theehuis kan wellicht leeftijden scheiden, en de ouders juist bij elkaar brengen om zo ontspannen tijd in de speeltuin door te brengen.

Het stadsdeel staat op zich welwillend tegenover de plannen, maar voor hen zijn de kosten die het project met zich

meebrengt een heikel punt. Het punt waar het nu om draait is de locatie, de grond. Grond = geld als die grond bebouwd/geëxploiteerd kan worden. De grond is nu bestemd voor bebouwing; een speeltuin brengt niet direct geld in het laatje. Ondertussen sleept het proces in IJburg zich nu ruim anderhalf jaar voort. "Wij zijn er klaar voor. Als we een plek hebben en vergunning dan timmeren we zelf wel wat," benadrukt Jacobs.

Sociale samenhang is een issue in onze huidige samenleving. Wat zou er nou beter zijn voor de nieuwe wijken als wijkbewoners (jonge ouders) samen in de vorm van een speeltuinvereniging aan de slag gaan en inderdaad een nieuwe speeltuin realiseren en vervolgens samen beheren? Echter, "het idee dat de aanwezigheid van specifieke jeugdvoorzieningen de aantrekkelijkheid van een woonplaats vergroten houdt weinig gemeenten bezig", zo leert een rondgang langs gemeenten. De aanleg van voorzieningen (winkels, speelplekken, maar ook openbaar vervoer stops) start(te) in Vinex-wijken vaak pas nadat de inwoners er al lang en breed woonden. Speelvoorzieningen alsook groenvoorzieningen behoren daarbij tot een categorie elementen in een wijk die in de praktijk al snel ingewisseld wordt voor andere aspecten.

Logheid

Het burgerinitiatief dat in 2009 op IJburg begon, illustreert de afhankelijkheid van bewoners van de gemeente. Menig initiatief strandt door de logheid van de gemeente. De NUSO steunt de initiatiefnemer in hun lobby. Rolf Oosterbaan, directeur van het NUSO verwoordt het als volgt: "Het is lastig door de regelgeving heen te breken. Idealiter stimuleert de gemeente initiatieven van bewoners om de wijk samen leefbaar te maken, om daarmee ruimte voor kinderen en jongeren te scheppen en samenwerking tussen ouders te creëren. Nu is het een gedoe om iets te ondernemen. Iedereen wacht op iedereen en zo worden prachtkansen voor speelruimte en zelfwerkzame ouders/buurtbewoners gemist." ■

1/1 ADVERTENTIE GOEDE

wat speelt er

Gebruiksvergunning gebouw noodzaak

“Het lijkt ons uitermate verstandig om gehoor te geven aan de eis van de brandweer en de gemeente dat een gebruiksvergunning voor het gebouw wordt aangevraagd. Uiteraard kan dat betekenen dat er bepaalde maatregelen zullen moeten worden getroffen zoals het aanbrengen van bijvoorbeeld rookmelders, noodverlichting, nooddeur en brandslang. Maar het zal je maar gebeuren dat je geen gehoor geeft aan de wens van de brandweer en de gemeente, dat ze het er bij laten zitten (wat ze niet zullen doen!!) en er toch iets ernstigs gebeurt. Dan heeft u het als bestuur op uw geweten en zoiets moet koste wat het kost worden voorkomen”, zo reageert NUSO-directeur Rolf Oosterbaan op de vraag van een speeltuinbestuurder die door de plaatselijke brandweer verplicht wordt om een gebruiksvergunning aan te vragen, omdat er soms meer dan tien kinderen in het clubgebouw zitten.

De speeltuinbestuurder vroeg zich af of de vergunning echt nodig is omdat de speeltuin al jaren opereert zonder vergunning en het bouwwerk een geringe omvang heeft. Volgens het speeltuinbestuur worden de kinderen niet onder hun verantwoordelijkheid gesteld,

De plaatselijke brandweer had laten weten dat er een gebruiksvergunning dient te worden aangevraagd (conform artikel 2.11.1 van het gebruiksbesluit). “Reden is dat er sprake is van dagverblijf voor meer dan tien kinderen jonger dan twaalf jaar. Dagverblijf dient niet te worden opgevat als een hele dag kinderen opvangen. Wij hebben zelf de vraag al eens neergelegd bij VROM wat nu precies dagverblijf is. Dagverblijf betekent het bieden van verblijf gedurende de dag (dus niet ‘s nachts: er wordt niet geslapen). Er is bijvoorbeeld sprake van dagverblijf als kinderen onder de verantwoordelijkheid van de eigenaar of gebruiker van het gebouw zijn gesteld, zoals bij een kinderdagverblijf of een basisschool het geval is.”, aldus de brandweer.

Rolf Oosterbaan zegt te begrijpen dat brandweer en gemeente van mening zijn dat voor het gebouw(tje) een gebruiksvergunning nodig is. “Dit is eigenlijk het gevolg van de cafébrand in “Volendam” en van meer gevallen van brand in gebouwen waar onvoldoende maatregelen waren getroffen om de veiligheid van de mensen te waarborgen. Soms bestonden die maatregelen wel op papier en was er wellicht rekening gehouden bij het afgeven van een bouwvergunning, maar vergat men door slordigheid en luiheid bijvoorbeeld dat nooddeuren niet mochten worden afgesloten of niet mochten worden gebarricadeerd.

Het toepassen van de nog te treffen maatregelen zal geld kosten. Daarom lijkt het ons raadzaam om niet alleen de gebruiksvergunning aan te vragen, maar ook een rapport te laten uit brengen door een deskundig bureau waarin de te treffen maatregelen worden opgesomd. Vervolgens kunt u een offerte aanvragen bij twee of drie bedrijven en daarna op basis van die uitverkoren offerte subsidie bij de gemeente aanvragen”, aldus de NUSO-directeur. ■

Training “Spel- brekers” omgaan met lastig gedrag

De NUSO hoort steeds meer dat toezichthouders, beheerders en vrijwilligers in de speeltuin moeite hebben met probleemgedrag van kinderen en jeugd. Van niet luisteren, brutaal zijn, schelden, pesten, vandalisme tot aan vechtpartijen. Om te voorkomen dat vrijwilligers afhaken brengt de NUSO de training: “Spelbrekers”, omgaan met lastig gedrag.” Deze vindt dit voorjaar plaats in Rotterdam op drie avonden dinsdag 12, 19 en 26 april van 19.30 tot 22.00 uur bij speeltuin Reyeroord, Herenoord 11 in Rotterdam. Het minimumaantal deelnemers is tien en het maximum zestien.

Wat zijn de oorzaken van lastig gedragen hoe ga je hier als vrijwilliger of bestuur mee om? Hoe voorkomt u dat u het bloed onder de nagels vandaan wordt gehaald en u het plezier in het (vrijwilligers) werk wordt ontnomen? Daarnaast krijgen de deelnemers tijdens de training praktische tips en adviezen hoe vervelende situaties te voorkomen, lastig gedrag te corrigeren en negatief gedrag een positieve draai te geven. Leden van de NUSO krijgen korting op deze drie-daagse training. De kosten hiervan bedragen €245,- p.p. in plaats van €375, - p.p. Na afloop van de training ontvangen de deelnemers een certificaat van deelname.

Heeft u interesse in de training stuur dan een mail naar info@nuso.nl. Heeft u vragen of wilt u meer informatie neem dan contact op met Ciska Vriesema, trainer van Spelbrekers, via 030-2544880. ■

Keuring elektrische installaties

De NUSO wordt met enige regelmaat benaderd door haar leden met de vraag waar en hoe zij hun elektrische apparatuur kunnen keuren omdat dit wordt verlangd voor de verzekering. Volgens Jennyfer Ponsen van de Lippmann Groep, die de verzekeringen voor de NUSO verzorgt berust dit op een misverstand. “Uw elektrische apparatuur zoals bijvoorbeeld een waterkoker, een koffiezetapparaat of een friteuse hoeft niet te worden gekeurd door een elektronisch bedrijf. De keuring die door verzekeraars wordt vereist heeft betrekking op de elektrische installatie (lichtnet) en dus niet op de huishoudelijke apparatuur. Het is natuurlijk wel belangrijk dat uw elektrische apparaten goed onderhouden en veilig zijn. Ontkalk uw waterkoker of koffiezetapparaat, verschoon uw friteuse waardoor de kans op schade ontstaan door uw elektrische apparatuur geminimaliseerd wordt. Ook voldoet u dan ook aan de eis van goed ondernemerschap”, aldus Jennyfer Ponsen.

Heeft u vragen hierover dan kunt u altijd contact opnemen met de NUSO, tel.030-2544880 of met de Lippmann Groep, bereikbaar tijdens kantooruren op 070-3028985 of via de mail welzijn@lippmann.nl ■

Landelijke speeltuindag

Diverse speeltuinen hebben zich al aangemeld voor landelijke speeltuindag van de NUSO op zaterdag 18 juni aanstaande. Speeltuinverenigingen kunnen dan open huis houden voor bijvoorbeeld de nieuwe leden van de gemeenteraad, media of buurtbewoners die nog niet zo bekend zijn met de speeltuin. Anderen grijpen deze dag aan om hun vrijwilligers eens te verwennen. Deelnemers ontvangen van de NUSO weer een pakketje met promotiemateriaal. Opgeven kan bij c.kramer@nuso.nl

Colofon

Speelmail is een uitgave van de NUSO, Speelruimte Nederland. Speelmail verschijnt vier keer per jaar.

Jaargang 80, nummer 1
September 2011

Eindredactie
Cees Kramer

Redactie
Cees Kramer, Cees van Alten, Luc Meewis en Chantal Slaap

Redactieadres
NUSO, Koningslaan 101, 3583 GS Utrecht
tel. 030 - 254 48 80
e-mail c.kramer@nuso.nl
www.nuso.nl

Ontwerp, lay-out
Studio Buiten de Deur

Fotografie
Cees van Alten, Suzanne Blanchard

Abonnementen
Voor niet NUSO leden komt een abonnement op de Speelmail op 32,50 euro per jaar.

Advertenties
Tarieven 2011 in €(NUSO is niet BTW-plichtig)

Full colour	1x	2x	3x	4x
1/1 pagina	1050	968	922	874
1/2 pagina	425	375	348	318
1/4 pagina	150	121	105	88

Steunkleur	1x	2x	3x	4x
1/1 pagina	685	601	557	509
1/2 pagina	205	155	129	99
1/4 pagina	122	93	88	72

Zwart-wit	1x	2x	3x	4x
1/1 pagina	356	274	230	183
1/2 pagina	123	102	92	82
1/4 pagina	120	92	73	56

Toeslag: buitenzijde achterkant omslag 10%.

Formaten in mm (breed x hoog)

	Staand	Liggend
Bladspiegel	210 x 297	-
1/1 pagina	195 x 253	-
1/2 pagina	90 x 253	195 x 125
1/4 pagina	90 x 125	195 x 60

Toevoegen van een folder aan de Speelmail is mogelijk, prijs op aanvraag.